

Egy “kellemetlen” radikális, Kertész Imre

2016 április 04. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Mintha Kertész is a közepszerőség, a feleslegesség, a tartalmatlanság terjengős irodalmi kánonjába besorolható, gyanúra okot adó egyén lenne.

A lényeg elkenése, összemazsatolása, leplezése, ez a jellemző, mindenre kiterjed? „magyar” közállapot. Aki figyelemmel követte Kertész sorsát, az tudhatja, hogy életm?ve már halála el?tt elfeledett, feltáratlan; lényegében: „jelentéktelen”, visszhang nélküli a mai napig. Több reakciót, nagyobb lelkesedést vált ki egy Kukorelly-féle szarós, hügyozós, zuhany alatt farokver? vers a magyar szellemi élet „felkent papjaiból”, mint bármelyik Kertész regény, esszékötet, (v.) napló. És ez így van, ahogyan leírom.

Eltitkolni, elfedni a kegyetlen tapasztalatot, a „létezés botrányos alaphelyzetét”. Ez a mindenkori, mindenkor jelen lévő „csúcsértelmiségi” önvédelmi reakciója, hogy igazolni lehessen kétes tevékenységük létjogosultságát.

Pl.: „Nem tudjuk, hogy igaza van-e Kertész Imrének. Reméljük persze, hogy nincs.” „Kertész Imre életm?vének és fantasztikus írói teljesítményének egyik különlegessége, hogy rettenetes tragikusságát, sötét jellegét rendkívüli der?vel, ontológiai boldogság-evidenciával tudja ellenpontozni.” „(...) könyvtári Sorstalanság lapjai közül / egy régi sorsjegy a padlóra hull.”

És hasonló, eszement, zagyvaságok, szellemeskedések. Maguk, a halál tényének okán meg- és felszólaló, dörgöl?dz? „diplomások”, „az irodalom körül ólálkodó prostituáltak, lekt?rszer?k, firkászok, zsurnaliszták, farzsebzsídok min?sége degradálja jelentéktelenné és teszi tét nélkülivé Kertész radikalizmusát, kétségeit, nyugtalanságát. Még inkább: nyughatatlanságának, rossz közérzetének okát. Tisztázzuk a félreértéseket. Kertésznek semmi köze az ezoterikus hajlamú, mimózelek? Nádashoz, a „szamizdatszerz?” Esterházyhoz, a herefogdosó, átévéstudiót telefingó Kukorelly Bandihoz, az „ügyeskez? író” Dragománhoz, az intimpistáskodó Vámoshoz, a hódfej?, dagigyerek Szeg?höz (stb.).

Kertész nem a liberális-urbánusok, kurzusírók, szenvelg?k konformirodalmához tartozik; az „?” monumentális monolit-árnyékában érdektelenné, feleslegessé min?sül a kortárs irodalom tetemes része.

Érdekes, hogy eddig Spiró, az egyetlen „kompetens” szerz?, a régi, ért? olvasó-barát, a *Boroswki*-fordító nem szólalt meg (*bár, reméljük nem is fog*). Árulkodó a hallgatása. **Talán Spiró az egyetlen, aki tudja, hogy mikor kell hallgatnia?** Kijelenthet?, hogy ebben az országban (ez az iszonyatos állapotot min?síti) az életm?nek legjobbat az tenne, ha a lehet? leghamarabb elfelejtenék Kertészt, a szerz?t, az író. És megmaradna annak, ami volt: vállaltan marginálisnak, azzá, amivé a Nobel-díj tette.

Aki (Kertész) m?veit olvasva „kihajózik nyílt vizekre” „elviselhetetlen” tapasztalatokkal, kinyilatkoztatott „blaszfémiával”, a „botrány” feltárására megalkotott legalaposabb, lepragmatikusabb módszerrel szembesül. Elképeszt? er?feszítéssel saját nyelvet, saját struktúrát alkotott, egész írói munkáját erre áldozta fel. Ikonikus példája ennek a „vájármunkának”, a Sorstalanságból kiemelt egyetlen szó: „*Természetesen.*” Kertész, Kafka kishivatalnoki precizitásával, önmaga ellen fordított „tehetségével”, mintegy „pisztolycs? el?tt” várta a „regényt”, a Sorstalanságot. „(...) *Önmagán akarta regisztrálni – szerette ezt a szót: regisztrálni – a pusztító er?ket, a túlélési kényszert, az alkalmazkodási mechanizmust, ahogy a régi orvosok beoltották magukat a méreggel, hogy önmagukon tapasztalják meg a hatást.*” – írja a Felszámolás c. regényében.

Megtagadta, – mert eredend?en volt ép erkölcs? ember – a nyugati humanizmus érdekhazugságait, az emberségesség, az érzelg?sség, az önsajnálát toposzait, ha kellett ironizált, megvet?en nevetett rajta, de mindig komoly, nehéz és töredékes „beszéd?” maradt.

Ahogy Pilinszky is. Állítása: az emberi civilizáció soha nem függetlenedett, nem tisztult meg *Auschwitz*tól, a *Kereszt?l*. Azaz, az „ember” a lágermintáktól, a „jóra való restségt?l” az „táborok” végtelen immoralitásától, mint eredend?, lényegi meghatározottságtól képtelen szabadulni, elszakadni. Kertész szerint *Auschwitz* nem különleges, egyedülálló „történelmi” jelenség, **hanem a „békés” hétköznapiok közé ékel?dött és azokban jelen lévő, tetten érhet? valóság.** Ezek a kijelentések nem az antiszemizmusról vagy bármilyen, „egyéb” idegengy?löletr?l, abból fakadó sértettségr?l, sérelmekr?l szólnak (nem a politikát pozicionálják, célozzák meg, nem adnak „lépésel?nyt” egyik ideológiának sem), **hanem az eredend?en „b?nös” emberi természet megismerésére szolgálnak.** „*Kemény beszéd ez; ki hallgathatja ?t?*” Felesleges önáltatás lenne reménykedni

abban, hogy nincsen, nem volt igaza, hogy tévedett vagy azt feltételezni, hogy „ügyesen szerkesztett túlzásokból” épített irodalmi karriert magának.

Kertészt Auschwitz utáni, egzisztenciális feltárlkozást követően nem hazudhatott, nem lehetett „nemzeti”, „magyar”, sem bármilyen más „nemzet” cinkosa. Ez lényegi, elementáris tapasztalat kirekesztette őt, minden ideológiai, identitáshordozó „közösségből”. **Kertész országa a számvetés, ezt el kell fogadnunk.** Ahogy a Gályanaplóban írja: „Nem baloldali, nem jobboldali. Egyáltalán a politikum mint cselekvési terület elképzelhetetlen számára. Valójában nem a harcot, hanem az egyetemes kiszolgáltatottságot vállalja, a mindig, minden helyzetben való kiszolgáltatottságot, és az emberinek (ha így tetszik: az egyetemes emberinek) a negativitásból kíván hangot adni. Nem tiltakozással, nem izgatott hadonászássalvalami más nevében; nem: halk, súlyos és megingathatatlan tagadással, az egész higgadt és megfontolt elutasításával. Vagyis: tud hit nélkül élni (...)”

Gyakran idézett, életbevágóan időszerű „jóslatai” sem, a jobboldal igazolására keletkeztek – ne erre használjuk! – (az ezredforduló környékén), hanem Auschwitz által megszerzett realitásérzékéről, tisztánlátásáról tanúskodtak.

„Gondolkodásomat tönkretették a gondolkodás mesterei és az ideológiák. Elfordulni a történelemtől egy végleges megfogalmazhatóság felé.” Mondatai, egy rejtőzködő bűnök vagy egy rabságban szenvedő elítélt önfegyelméről tanúskodnak. Vajon miért? Egy biztos: ez a kegyetlen színtesség és kilépés az „irodalmiból”, a „történelmiből” testesíti meg Kertész Imre személyes felvállalását, ami az egyetlen, valódi radikalizmus.

www.tutiblog.com

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lajkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>, illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lajk" számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló

